

הבורסה לניירות ערך תל אביב
TEL AVIV STOCK EXCHANGE

30 ינואר, 2022

docx.404328

טיוטה להערות הציבור

הערות ניתן להעביר עד ליום 20/2/22

אנשי הקשר: חני שטרית-בך, קובי אברמוב
פרטי התקשרות:

הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, רח' אחוזת בית 2 תל אביב

או בפקס מס': 03-5609401

או במייל: kobi@tase.co.il; hani@tase.co.il

קול קורא

עידוד פרסום דו"חות אחריות תאגידית

והגדלת אחוז הנשים בדירקטוריונים

הבורסה פונה בקול קורא זה לציבור, על מנת שיחווה דעתו באשר לדרכים לעידוד החברות הבורסאיות לפרסום דו"חות אחריות תאגידית (ESG) ולהגדלת אחוז הנשים בדירקטוריונים.

א. דו"ח אחריות תאגידית

1. כללי

בעולם כולו מתרחבת בשנים האחרונות המודעות בקרב המשקיעים לנושא האחריות התאגידית (ESG), תוך התייחסות לתחומי הסביבה, החברה והממשל התאגידי. המשקיעים מצפים מהחברות לקחת חלק במאמץ העולמי ולדווח על השפעת פעילותן על משבר האקלים, השוויון החברתי ושיפור האחריות התאגידית.

מחקרים רבים מצביעים על היתרונות של חברות המתייחסות לנושאי האחריות התאגידית, בהם: הגברת השקיפות של פעילותן, הקטנת סיכונים לטווח הארוך, ובמיוחד עקב שינוי האקלים, החלטות שקולות יותר בזכות גיוון בהנהלה, מיעוט התערבויות של הרגולטורים בפעילותן, משיכת משקיעים צעירים ועוד.

התעניינות המשקיעים באה לידי ביטוי בגידול בהשקעות על בסיס שיקולי אחריות תאגידית. כך למשל: כ-45% מסך ההשקעות התאגידיות באירופה וכ-33% מסך ההשקעות התאגידיות בארה"ב – מתחשבות בשיקולי ESG.

הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ

רח' אחוזת בית 2, תל אביב 6525216 • ת"ד 29060, תל אביב 6129001 • טל': 076-8160411, פקס: 03-5105379

www.tase.co.il

מספר קרנות הסל בעולם (ETF) העוקבות אחר מדדי אחריות תאגידית הגיע בנובמבר 2021 ל-872 קרנות, ששווין כ-371 מיליארד דולר (147 מיליארד דולר מתוכם גויסו בשנת 2021 לבדה). קרנות הסל הגדולות העוקבות אחרי מדדי אחריות תאגידית הונפקו ע"י iShares Vanguard , Invesco.

על רקע האמור, התפתחו בשנים האחרונות המגמות הבאות:

- התפתח מגוון של דירוגי חברות על פי קריטריונים של אחריות תאגידית ע"י מספר הולך וגדל של גופים בינלאומיים. לחברות הוותיקות שעסקו בנושא- בלומברג, MSCI ו-FTSE, הצטרפו S&P (שרכשה את RobecoSAM), Morningstar (שרכשה את Sustainalytics) ו-Moody's (שרכשה את Vigeo Eiris).
- גידול בפעילות הרגולטורים ובורסות בעולם לחיוב/עידוד החברות לפרסם דוחות אחריות תאגידית: במסגרת זו, ב-26 בורסות קיימת חובת פרסום דו"ח אחריות תאגידית (שנקבעה ע"י הרגולטור או הבורסה), 60 בורסות מפרסמות כללי דיווח לחברות הרשומות בהן ו-60 בורסות מפעילות תכניות הדרכה לחברות ולמשקיעים.
- גידול במספר החברות המפרסמות דו"חות אחריות תאגידית:
 - כ-90% מהחברות שמניותיהן כלולות במדד S&P-500 ו-65% מהחברות שמניותיהן כלולות במדד Russell 1000 פרסמו כבר בשנת 2019 דו"ח אחריות תאגידית מלא.
- השקת רשימות ומדדי מניות ואג"ח ירוקות:
 - ב-45 בורסות מדדי ני"ע ירוקים מקומיים.
 - ב-43 בורסות רשימות מסחר לאג"ח ירוקות.

2. המצב בישראל

כיום, רק כ-25 חברות בורסאיות שמניותיהן כלולות במדד ת"א-125 מפרסמות דו"ח אחריות תאגידית. בשנה שעברה, הציע המשרד לנושאים אסטרטגיים לסייע במימון פרסום דו"ח אחריות תאגידית לחברות שטרם עשו זאת. במסגרת זו זכו 31 חברות לסיוע, בהן 22 חברות בורסאיות הצפויות לפרסם לראשונה דו"ח בחודשים הקרובים.

משקיעים זרים מגלים עניין הולך וגדל בשוק המניות הישראלי, והבורסה במקביל עושה מאמצים רבים על מנת להעצים את המגמה ולהביא משקיעים זרים להיחשף יותר לחברות הנסחרות בת"א.

על מנת למשוך משקיעים זרים, על החברות לעמוד בסטנדרטיים בינלאומיים, לרבות מבחינת ההתייחסות לנושאי אחריות תאגידית, אחרת יהיה קשה לעודד משקיעים זרים להשקיע באותן חברות.

בינואר-נובמבר 2021 רכשו תושבי חוץ, נטו, מניות בסך כ-11.4 מיליארד שקל בבורסה בת"א, לאחר מכירות נטו בסך כ-4.8 ובסך כ-1.3 מיליארד שקל בשנים 2020 ו-2019, בהתאמה.

לאור זאת, הבורסה מבקשת לעודד את החברות הבורסאיות לפרסם דו"חות אחריות תאגידית.

במסגרת זו הצטרפה הבורסה בשנה שעברה ליוזמת האו"ם (SSE Initiative) לעידוד בורסות לפעול בתחום ואף קיימה לאחרונה יום עיון בנושא ESG בהשתתפות נציגי חברות בורסאיות שפרסמו דו"חות אחריות תאגידית ושיתפו מנסיון. ביום העיון השתתפו משקיעים מוסדיים אשר הסבירו כיצד מדיניות ההשקעות שלהם מתחשבת בשיקולי ESG.

כחברה ציבורית, מתעתדת הבורסה עצמה לפרסם בשליש הראשון של שנת 2022 דו"ח אחריות תאגידית ראשון.

יצויין, כי כבר בשנת 2005 הייתה הבורסה מהראשונות בעולם שהשיקה, בשיתוף עם ארגון מעלה, מדד אחריות חברתית - מדד מעלה, ובשנת 2021 השיקה הבורסה את מדדי הקלינטק ות"א-125 אקלים נקי. כיום עוקבות אחרי המדדים הללו קרנות סל וקרנות מחקות בשווי כולל של כ-88 מיליון שקל.

בשנה האחרונה נקטו גם הרגולטורים בישראל בצעדים לקידום הנושא:

- בהמשך לקול קורא שפרסמה רשות ניירות ערך ביולי 2020, פרסמה הרשות באפריל 2021 מתווה מוצע לגילוי אודות אחריות תאגידית וסיכונים ESG. במסגרת המתווה, קוראת הרשות, בין היתר, לכלל התאגידים לפרסם דו"ח אחריות תאגידית שנתי בסמוך למועד פרסום הדו"ח התקופתי בגין שנת הדיווח הרלבנטית, וזאת על בסיס וולונטרי;
- רשות שוק ההון ביטוח וחסכון פרסמה בנובמבר 2021 חוזר המורה להתייחס לשיקולי ESG העשויים להשפיע על ביצועי השקעות הגופים המוסדיים.
- המפקח על הבנקים בבנק ישראל עדכן בדצמבר 2021 את הוראותיו, ובין היתר חייב את הבנקים לפרסם דו"ח אחריות תאגידית מידי שנה, במקום פעם בשנתיים.
- רשות החדשנות הודיעה בינואר 2022 כי החלה בתהליך הטמעת שיקולי אחריות תאגידית בערוצי המימון שלה. המהלך נעשה כחלק מתפיסת עולם המקדמת תעשיית חדשנות בת קיימא בישראל, ועל מנת ליצור מדד להשקעות אחראיות מפחיתות סיכון בקרב חברות טכנולוגיה ישראליות. הדבר יאפשר לרשות החדשנות להתייחס לסיכונים הרגולטוריים והחברתיים מולם יתמודדו החברות בעתיד הנראה לעין.

ב. הגדלת מספר הנשים בדירקטוריון

1. כללי

מחקרים מראים כי תאגידים מגוונים הם בעלי פוטנציאל גבוה יותר להצלחה. בנוסף, עולה מהמחקרים, כי ייצוג נשי, בהיקף משמעותי, בדירקטוריון תרם לעלייה במחיר המניה לאחר ההנפקה ולרווחי החברה ויעילות הדירקטוריון.

מדניות רבות בעולם הבינו, כי לא רק עקרון השוויון מחייב גיוון בדירקטוריונים כי אם ההיגיון הכלכלי וההבנה שדירקטוריון מגוון ייצג נאמנה את הרכב בעלי המניות וישיא ערך כלכלי לחברה. בהתאם לכך, פעלו מדינות רבות לתיקון המצב באמצעות חקיקה (כך למשל, נורווגיה, גרמניה, קליפורניה וכיו"ב). גם בורסות ובתי השקעות החלו להכיר בחשיבות שבגיוון כאמור וקבעו הוראות מחייבות בעניין.

כך, למשל, באוגוסט 2021 אישרה הנאסד"ק תקנה המחייבת חברות הרשומות למסחר בנאסד"ק לכלול בדירקטוריונים גיוון (נשים, מיעוטים, עובדים מבוגרים, להט"בים ואנשים עם מוגבלויות). במידה והחברה לא תעמוד בדרישת הגיוון כאמור היא תהיה מחויבת לפרט את הסיבות לאי העמידה.

2. המצב בישראל

החוק כיום מחייב מינוי אישה אחת בלבד לדירקטוריון ללא חובת דיווח וללא אכיפה רגולטורית, ואילו בחברות ממשלתיות ישנה חובה שהרכב הדירקטוריון יכלול לפחות 50% נשים.

כמו כן, בחודש אוגוסט 2021 הוגשה לכנסת הצעה לתיקון חוק החברות (תיקון - ייצוג הולם לבני שני המינים בדירקטוריונים של חברות ציבוריות), התשפ"א-2021, על פיה יינתן ביטוי הולם לייצוגם של בני שני המינים (לפחות 40% מהדירקטוריון יורכב מנשים), החברות יחוייבו לדווח על מספר הנשים המכהנות בדירקטוריון לרשות ניירות ערך מדי שנה ולרשות תהיה סמכות לקנוס חברות שלא עומדות בתנאי החוק. הבורסה רואה חשיבות רבה בהגדלת מספר הנשים בדירקטוריונים לפחות ל-35% מהרכב הדירקטוריון, מתוך הבנת התועלת הגלומה עבור החברות ועבור בעלי המניות כתוצאה מהגיוון וכן לאור דרישות המשקיעים בעניין.

ג. רעיונות מוצעים

לאור האמור לעיל, הן לעניין האחריות התאגידית והן לעניין הגדלת מספר הנשים בדירקטוריונים, מבקשת הבורסה את התייחסות הציבור לרעיונות הבאים:

1. חיוב חברות לפרסם דו"ח אחריות תאגידית

הבורסה מבקשת את עמדת הציבור בשאלה האם ראוי לחייב חברות בורסאיות גדולות לפרסם דו"ח אחריות תאגידית (ESG). הדו"ח ייכתב בהתאם לתקנים הבינלאומיים GRI או SASB ויפורסם בשפה האנגלית.

לאור העלויות הכספיות, זמן ההנהלה ותקופת ההתארגנות הארוכה הנדרשת לצורך פרסום דו"ח אחריות תאגידית, הכוונה להתמקד תחילה בחברות בורסאיות בשווי שוק גבוה ממיליארד שקל ובכל מקרה לאחר שתינתן להן תקופת היערכות בת מספר שנים.

הבורסה תפרסם באתר הבורסה, באופן מרוכז, את דוחות האחריות התאגידית של כל החברות הבורסאיות.

2. פרסום שאלון מקוון לנושא אחריות תאגידית שתפרסם הבורסה

במטרה לעודד חברות להתייחס לנושא אחריות תאגידית ולו רק באופן ראשוני ומתומצת, הבורסה שוקלת לפרסם שאלון מקוון וממוקד, הכולל שאלות בנושא סביבה, חברה וממשל תאגידי. שאלון דומה קיים בבורסות רבות בעולם, בהן נאסד"ק, NYSE, לונדון, קנדה ועוד.

מילוי השאלון ייקל מצד אחד על החברות להתרכז בשאלות העיקריות ומצד שני יאפשר למדרגי האחריות התאגידית הבינלאומיים להתייחס גם לחברות שאינן מפרסמות דו"ח אחריות תאגידית מפורט (נבחנת האפשרות לאפשר לענות על השאלון באנגלית בלבד).

הבורסה תפעל להנגשת המידע הכלול בשאלונים המלאים במטרה להרחיב את החשיפה שלו לציבור המשקיעים, לרבות משקיעים זרים ולגופי הדרוג הבינלאומיים

הבורסה מבקשת את עמדת הציבור בשאלה האם ראוי לחייב את כל החברות הבורסאיות לענות על השאלון המקוון או שהנושא יהיה על בסיס וולונטרי.

3. אחריות תאגידית וייצוג נשים בדירקטוריון כשיקול בקביעת הרכב מדדי הדגל של

הבורסה

הבורסה מבקשת את עמדת הציבור בנוגע לשאלה האם יש להתחשב בפרסום דו"ח אחריות תאגידית ובמספר הנשים בדירקטוריון בקביעת ניירות הערך הנכללים במדדי הדגל של הבורסה ובקביעת משקלו של נייר הערך במדד.

החלטת הבורסה תיקבע בעתיד בהתאם למגמות שיהיו בתחום זה בעולם מדדי המניות הבינלאומיים. האפשרויות שהבורסה שוקלת:

(א) מילוי שאלון ESG וייצוג הולם של נשים בדירקטוריון כתנאי סף להכללות במדדי הדגל

הבורסה תקבע, כי חברות שלא יפרסמו דו"ח אחריות תאגידית או שלא יענו על שאלון הבורסה בנושא אחריות תאגידית וכן חברות שבדירקטוריון שלהן אין ייצוג הולם לנשים, לא יכללו במדדי (הדגל) של הבורסה (הבורסה תקבע בעניין זה תקופת מעבר).

(ב) הפחתת משקל במדדי הבורסה

הבורסה תקבע פקטור נמוך יותר לחברות הכלולות במדדי הדגל של בורסה, אשר לא יפרסמו דו"ח אחריות תאגידית או שלא ימלאו את שאלון הבורסה בנושא אחריות תאגידית וכן לחברות שבדירקטוריון שלהן אין ייצוג הולם של נשים (המשמעות היא שהמשקל שניתן לנייר הערך של החברה במדד יהא נמוך יותר).

(ג) השקה, בשיתוף עורך מדדים בינ"ל, של מדד ESG

הבורסה מחשבת ומפרסמת כיום עשרות מדדי מניות - מדדי שווי שוק ומדדים ענפיים. במטרה לעודד את החברות הבורסאיות לפרסם דו"ח אחריות תאגידית או לפחות לענות על שאלון ESG וכן על מנת לעודד ייצוג הולם של נשים בדירקטוריונים, הבורסה תפעל להשקת מדדי ESG, לרבות בשיתוף עם עורך מדדים בינלאומי. שיתוף פעולה עם עורך מדדים בינלאומי כאמור, יקל על שיווק מדדים אלו למנפיקים זרים ובמקביל לשיווק של מדדי הבורסה למנפיקי המוצרים העוקבים בישראל.

4. הבורסה תשמח לקבל מהציבור רעיונות נוספים לפעולות לעידוד החברות בתחומים אלה.